

Козік М. О.,
*аспірант кафедри економіки
та фінансів підприємства
Державного торговельно-економічного університету*

ДЕТЕРМІНАНТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

За визначенням Організації об'єднаних націй сталий розвиток – це розвиток, який відповідає потребам сьогодення, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти власні потреби [1]. Майже 40 років після першої офіційної згадки сталий розвиток сьогодні став повноцінною концепцією з глибокою фундаментальною основою, численними прикладними дослідженнями та інституційним забезпеченням на рівні ООН. Наступні десятиліття стануть періодом інтеграції концепції сталого розвитку як у наявні економічні теорії, так і в практичну діяльність держав, підприємств та кожної окремої людини [2]. Фізична обмеженість ресурсів, з якою стикається сучасна економіка, зумовлює низку проблем від зростання вартості ресурсів та інфляції до більш фундаментальних – дестабілізація політичної кон'юктури, глобальне потепління та світова екологічна криза.

Концептуальне розуміння викликів сьогодення для людства та кроки на шляху до їх подолання, викладені в 17-ти Цілях сталого розвитку (ООН, 2023). Цілі сталого розвитку отримали політичні, економічні та соціальні механізми забезпечення, що передбачають низку інструментів, у першу чергу фінансових, для мотивування держав, підприємств та окремих людей для досягнення Цілей сталого розвитку.

Для України сталий розвиток питання відносно нове, філософія якого полягає в побудові нових вимог до якості життя в наявних обставинах військової агресії, та формування умов для майбутніх поколінь. На сьогодні сформувалися об'єктивні умови для постановки оперативних та довгострокових цілей, здійснення локальних та глобальних дій, визначення як економічних, так і екологічних проблем.

Сталий розвиток аграрних підприємств базується на постійному балансуванні та компромісах в межах цілісного підходу до управління в довгостроковій стратегічній перспективі і є перспективним підходом до економічної стабільності аграрного сектору. В секторі сільського господарства стійкий розвиток складних систем, пов'язаний з навколишнім середовищем, має розглядатися людиною як парадигма постійного розвитку. Мають бути сформовані умови відновлення природи внаслідок впливу людської діяльності, що збереже достатньо ресурсів для майбутніх поколінь.

З одного боку, сталий розвиток, збереження основних ресурсів та впровадження технічного прогресу вимагають від нас використання сучасних технологій ведення сільського господарства та розгляду екологічних проблем, а також економічного обороту. З іншого боку, аналіз стійкості сільського господарства вимагає системного підходу та всебічного вивчення всіх факторів та функцій, що впливають на різні галузі. У цьому контексті, окрім ролі людини у сільськогосподарській підприємницькій діяльності та всіх існуючих взаємодіях, нам слід враховувати природні фактори, а саме ґрунт та воду. Ці фактори мають багато прямих і непрямих впливів, і у разі дефіциту вони можуть спричинити серйозну негативну динаміку в системі.

Досягнення сталого розвитку в систематичному режимі є результатом дій, реакцій та скоординованого балансу екологічних, культурних, соціальних та економічних факторів.

Отже, досягнення скоординованого та стабільного балансу для контролю впливів та ефективного управління ресурсами вимагає комплексного та всебічного вивчення сталого розвитку сільського господарства на основі системного підходу.

Не дивлячись на зниження частки аграрної галузі у ВВП у 2022 р. [3], пов'язане з фізичним зменшенням виробництва у зв'язку з військовою агресією росії та зростанням вартості логістичних послуг, аграрна галузь в Україні лише нещодавно пройшла етап трансформації і зараз перебуває на етапі розбудови, її розвиток пов'язаний з багатьма можливостями та викликами. Якісна реалізація цього розвитку визначить майбутнє економіки України.

Не зважаючи на військові дії та інші негативні чинники, Україна володіє значним потенціалом для побудови та розвитку економіки на засадах сталого розвитку, оскільки забезпечення сталого розвитку української економіки є важливим не тільки з огляду на достаток населення, але й з точки зору її екзистенційних потреб.

Список використаних джерел

1. Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй. Доповідь Всесвітньої комісії з навколишнього середовища та розвитку: Наше спільне майбутнє. Осло, Норвегія: Генеральна Асамблея ООН, Розвиток і міжнародне співробітництво: навколишнє середовище, 1987. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku>

2. Далі, Г. Є Сталий розвиток – визначення, принципи, законодавство. In Майбутнє сталого розвитку, Дордрехт: Спрінгер Нідерланди.

3. Державна служба статистики України. Товарна структура зовнішньої торгівлі України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/zd/tsztt/tsztt_u/arh_tsztt2021_u.html